

## תוכן הספר

7	נושאי מאמרי הקודש
33	פרשת בראשית
117	פרשת נח
215	פרשת לך-לך
339	פרשת וירא
487	פרשת חיי שרה

## נושאי מאמרי הקודש

הנושא נכתב ע"י העורך

### פרשת בראשית

	<b>בראשית - תרעא, א</b>
33	כשבא שבת נעקר תהו וְבהו - הסבר בדברי המדרש
	<b>בראשית - תרעא, ב</b>
35	וְקָדְשׁוֹ בְּמִקְוֵי שֵׁשׁ - הבנת המדרש
	<b>בראשית - תרעא, ג</b>
36	האמנם החטא הוא - 'שלא המתין בזיווגו עד שבת'!?
	<b>בראשית - תרעא, ד</b>
37	וְעָתָה פֶּן יִשְׁלַח יְדוֹ - מדוע לא חששו לכך בשבת?
	<b>בראשית - תרעא, ה</b>
39	מדוע היה דיבור ה' לאדם הראשון וחווה בדרך אגב?
	<b>בראשית - תרעא, ו</b>
40	מיהו נח? צִדִּיק תָּמִים או לא פְּדָאי

**בראשית – תערב, א**

- 41 ביאור מחלוקת התנאים - מה נברא תחילה, השמים או הארץ?  
 44 המחלוקת בבריאת העולם נוגעת ומלמדת על חיי המעשה

**בראשית – תערב, ב**

- 47 מחלוקת התנאים ב'עולם' - אם תחילה נברא העולם או האורה,  
 שייכת ומלמדת גם על 'שנה' ו'נפש'

**בראשית – תערב, ג**

- 49 ההתלהבות והתשוקה שיש בעבודתו הם לסימן שעולה במדרגות הטוב

**בראשית – תערב, ד**

- 50 העולם נברא בדין - צמצום, וקיומו בשיתוף מידת הרחמים  
 לכן בתחילה - 'הִסְתַּר דְּבַר' וּמוֹיֵכְלוֹ - 'חִקֵּר דְּבַר'  
 התבוננות פנימית בנושא הבניה מסביר  
 52 מדוע בחנוכת-בית קובעים מזוזה ועושים סעודה  
 54 ובזה יובנו דברי מדרש תנחומא ששבת הוא כעין חנוכת-הבית  
 ולפי האמור יובנו דברי האר"י  
 55 שחטא אדם הראשון היה שלא המתין בזיווגו עד שבת

**בראשית – תרעג, א**

- 56 מדוע ביו"ט שחל בערב שבת לא מריעין לעומת שאר ערב שבת שמריעין?  
 בהגיע שבת מתיישבת הדעת, היפוך תוהו ובוהו  
 57 שהוא התשוטטות השכל והתשוקות בעניני עולם-הזה

**בראשית – תרעג, ב**

- 59 לְמִדָּה שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּה"א רָמַז שֶׁיֵּרְדוּ לְרְאוֹת שַׁחַת וְכו' -  
 וכי נברא העולם לרעה?  
 60 בְּהַבְרָאָם: בְּה' בְּרָאָם וְכֵן בְּאַבְרָהָם - אמנם שתי דרשות אך הם מותאמות

**בראשית – תרעג, ג**

- 61 דִּקְפָּה, אָמַר לָהּ: כָּשֶׁם שֶׁאֵין מִיָּתֶהּ בְּנִגְיָעָה, כִּף בְּאַכִּילָה  
 - מה הראיה מאונס לרצון?

## 9 ♦ שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦

**בראשית - תרעה, ד**

62 וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹהִים מִן עֵדֶן ... וַיִּגְרֶשׂ אֶת הָאָדָם  
- הבנת הכפילות

**בראשית - תרעד, א**

66 להסביר את דברי המדרש - מָה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר? שַׁבָּת

**בראשית - תרעד, ב**

68 הסבר בדין המשנה שהמְשֻׁמְרוֹת שׁוֹוֹת בְּחֻלּוֹק לָחֵם הַפָּנִים

**בראשית - תרעד, ג**

70 וְאִירָא פִּי־עֵירִם אֲנֹכִי וְאַחֲבֵא -  
והרי כבר וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה, וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת?

**בראשית - תרעד, ד**

71 בסעודה-שלישית מקבלין התעוררות לכל השבוע

**בראשית - תרעד, ה**

71 טענת ה' אל קין - מדוע הוא מתִיֵּאש?

**בראשית - תרעו, א**

73 האמנם החטא הוא - 'שלא המתין בזיווגו עד שבת'!?

**בראשית - תרעו, ב**

75 וַעֲתָה פֹּן יִשְׁלַח יְדוֹ - מדוע לא חששו לכך בשבת?

**בראשית - תרעז, א**

78 כשבא שבת נעקר תהו ובהו - הסבר בדברי המדרש

**בראשית - תרעז, ב**

80 וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹהִים מִן עֵדֶן ... וַיִּגְרֶשׂ אֶת הָאָדָם- הבנת הכפילות

**בראשית - תרעה, א**

82 מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שְׁבָנָה פְּלִטְיוֹ; לְמֶלֶךְ שְׁהִיָּה מְשִׂיא אֶת בְּתוּ -  
מהו השינוי בין המשלים? ובמה פליגי?

**בראשית - תרעה, ב**

85 כשבא שבת נעקר תהו ובהו - הסבר בדברי המדרש

**בראשית - תרעה, ג**

87 ביאור במדרש בענין שוני בין אברהם ויעקב לענין שבת וירושת העולם

**בראשית - תרעה, ד**

89 למדך שְהָעוֹלָם נִבְרָא בְּה"א רָמַז שְׂרָדוֹ לְרֵאוֹת שְׁחַת וְכו' -  
וכי נברא העולם לרעה?

**בראשית - תרעה, ה**

90 הוֹסִיפָה עַל הַצּוּי, לְפִיכָּה בָּאָה לְיַד גֵּרְעוֹן -  
מה הטענה? הרי נצטוונו לעשות גדרים

**בראשית - תרעה, ו**

93 קנאה, תאוה וכבוד - מרכזיותם בנושא חטא עץ הדעת

**בראשית - תרעט, א**

95 תשובה, שבת וערי מקלט - עניינם להתחיל מחדש כאילו היום נולד

**בראשית - תרפ, א / מוצאי שמחת-תורה**

98 הסבר בדברי המשנה שכאשר יום טוב סמוך לַשְׁבֹּת  
הַמְשֻׁמְרוֹת שְׁוֹת בְּחֻלּוֹק לְחֵם הַפָּנִים

**בראשית - תרפ, ב / מוצאי שמחת-תורה**

100 למדך שְהָעוֹלָם הֵזָה נִבְרָא בְּה"א; בְּזִכּוֹתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם -  
ליישב ששתי הדרשות הן אחת

**בראשית - תרפ, ג / מוצאי שמחת-תורה**

101 וְעַתָּה פֹּן יִשְׁלַח יְדוֹ - מדוע לא חששו לכך בשבת?

**בראשית - תרפא, א**

103 כשבא שבת נעקר תהו ובהו ולכן אז וְיִכְלוּ הַשָּׁמַיִם - הסבר בדברי המדרש

**בראשית - תרפא, ב**

105 הסבר בדברי המדרש שמדמה את אדם הראשון לאיש עֶצֶל

**בראשית - תרפב, א**

108 כשבא שבת נעקר תהו ובהו - הסבר בדברי המדרש

**בראשית - תרפג, א**

109 כשבא שבת נעקר תהו ובהו - הסבר בדברי המדרש

## 11 ♦ שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦

### בראשית - תרפג, ב

111 לְמַדָּה שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּה"א רָמַז שֶׁיִּרְדּוּ לְרֵאוֹת שְׁחַת וְכו' -  
וכי נברא העולם לרעה?

### בראשית - תרפג, ג

113 לשם מה נבראו המקטרגים?

### בראשית - תרפג, ד

114 האמנם החטא הוא - 'שלא המתין בזיווגו עד שבת'!?

## פרשת נח

### נח - תרעא, א

117 שמירת הברית והרגשת קדושת השבת תלויים זה בזה

118 על פי זה יובן ש'אין מילה בלא שבת'

### נח - תרעא, ב

119 נח מתאפיין בפרישה מקנאה, תאוה וכבוד

### נח - תרעא, ג

120 קרבן נח בא למנוע את הגעת הארץ שוב לקלוקול וכך גם שבת-קודש

### נח - תרעא, ד

122 הסבר המחלוקת במדרש על השגות נח

### נח - תרעא, ה

122 חטא דור הפלגה שהיה בשכל קשה מחטא דור המבול שהיה בתאוות הגוף

### נח - תערב, א

124 שבח לנח שגבר על הדורות שחטאו בג' העבירות וג' התאוות

עבודת האבות חיסנה שלא נימשך אחר ג' העבירות שהם תכלית הרע

126 והפורש מהם כנח, והנהנה מסעודות שבת שכנגד האבות, זוכה לכל הטוב

127 בשמירת הברית תלוי הכל

### נח - תערב, ב

128 לאברהם היה חוזק לב אך לנח לא

נח - תערב, ג

130 הסבר מדוע דור המבול אין להם חלק לעולם הבא

נח - תערב, ד

131 קלקול במחשבת הקדושה מביא להשחתת המעשים

נח - תערב, ה

132 גזלן נענש שנגזלת יכולתו לשוב בתשובה וזהו שנתתם גזר דינם על הגזל

134 נח נצרך לטהרה כמצורע כי נמנע מדיבור במקום שהיה צריך לדבר

נח - תערב, ו

136 הסבר במחלוקת האמוראים מדוע נקרא נח בשם זה

נח - תרעג, א / ראש-חודש מרחשוון

נח עמד נגד שלושה דורות שחטאו בגוף, בנפש, ובשכל

137 שהם מחשבה, דיבור ומעשה

138 גם בשבת יש שלימות בשלושת הדברים הנ"ל

139 בני נח הם לעומת שלושת הדברים הנ"ל

139 בדברים הנ"ל מתבאר פתיחת מדרש-תנחומא לפרשתינו

140 בדברים הנ"ל מתבאר מדרש רבה ריש פרק ל

נח - תרעג, ב / ראש-חודש מרחשוון

141 התואר צדיק לנח הוא שבח וגם ברכה

נח - תרעג, ג / ראש-חודש מרחשוון

142 נחתם גזר דינם על הגזל כי הוא הסוף לעוונות עבודה-זרה וזנות

נח - תרעג, ד / ראש-חודש מרחשוון

143 נח קיווה שיחזרו בתשובה ולכן הסתפק אם יבוא המבול

נח - תרעג, ה / ראש-חודש מרחשוון

144 לא דברתי עם אָחָד מֵהֶם אֶלָּא עִמָּךְ - ביאור המדרש

נח - תרעג, ו / ראש-חודש מרחשוון

145 מהי מהותו הפנימית של הרן והסבר מדוע תקנתו שישרף על קדושת ה'

147 לעומת הליבון באשא דאורייתא זוכה לשבת ושניהם כאחד טובים

## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 13

נח - תרעה, א

147 בקש הקב"ה לתן להם ד' דברים ... ולא בקשו,  
לעומתם השתלטו עליהם ד' כוחות טומאה

נח - תרעה, ב

152 כמו שנח לא הועיל בתוכחתו לדורו כי הם לא כבדוהו  
כך השבת אינה משפיעה אם אין דבקים בקדושתה

נח - תרעה, ג

155 נח נולד קדוש ותמים כמו שבת שקביעא וקיימא  
אך אברהם הכל מפרי מעשיו כמו יום-טוב

נח - תרעה, ד

157 מדוע נצטווה נח על איסור אבר מן החי

נח - תרעה, ה

159 להינצל משעבוד - להשקיע מוחו ולבו בתורה ועבודה

נח - תרעה, א

161 הסבר לחילוקי הדעות במדרש במה זכה נח שבחרו הקב"ה

נח - תרעה, ב

164 הסבר לדרשות המדרש ממשלי על דור המבול ונח

נח - תרעה, ג

165 הסבר במחלוקת האמוראים מדוע נקרא נח בשם זה

נח - תרעה, ד

166 הסבר המשנה: מִשְׁפַּט דֹּר הַמַּבּוּל - שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ

נח - תרעה, ה

168 המבול כמלקות, ואם כן מדוע ארבעים יום ולא ל"ט?

נח - תרעה, ו

170 מה שייך זכויות בבעלי-חיים?

נח - תרעו, א / ראש-חודש מרחשוון

171 מגזלן ניטל החיבור לשורש נשמתו וזהו שְׁנַחֲתָם גָזַר דֵּינָם עַל הַגָּזֵל

- 173 נח - תרעו, ב / ראש-חודש מרחשוון  
הסבר למעלת מי שְׁנִכְפַּל שְׁמוֹ
- 174 נח - תרעו, ג / ראש-חודש מרחשוון  
במדרש: שְׁלֹשׁ מְצִיאוֹת מְצָא הַקַּב"ה -  
ויש להבין מה שייך מציאה אצל הקב"ה
- 178 נח - תרעו, ד / ראש-חודש מרחשוון  
הסבר במחלוקת אם בְּדִרְתָּיו נדרש לשבח או לגנאי
- 179 נח - תרעז, א / ראש-חודש מרחשוון  
להבין לשון המדרש שנח נשתל בתיבה
- 182 נח - תרעז, ב / ראש-חודש מרחשוון  
מעשים טובים הם תולדותיו כשהם נעשים בכל החושים
- 182 נח - תרעה, א  
הסבר לפתיחת התנחומא לפרשתינו
- 184 הסבר למדרש המייחס את פתיחת תהלים לנח
- 185 בדברים הנ"ל יש ליתן טעם לשלושת תארי נח ולשלושת בניו
- 188 נח - תרעה, ב  
להבין את המדרש שנח לא הָיָה כְּדָאי, אֶלָּא שְׁמָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'
- 191 נח - תרעה, ג  
נח וכל אשר איתו בתיבה אינם נחשבים שארית בארץ  
ובזה מיושבת קושיית רמב"ן על רש"י
- 193 נח - תרעה, ד  
מדוע דור המבול שהיו עם נשמות גבוהות לא הצליחו לעמוד נגד יצר-הרע
- 194 נח - תרעט, א  
ענין ארבעת הדברים שביקש הקב"ה ליתן להם כדי לתקן אותם
- 197 ולפי האמור, יש לפרש תארי נח שהזכירם הכתוב
- 198 ישראל זוכין בשבת לשלימות ארבעה דברים אלו
- 200 ארבעת הנזכרים במזמור קז בתהלים מקבילים לארבעה הנ"ל



## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 15

- נח - תרעט, ב
- 201 לא דִּבְרַתִּי עִם אֶחָד מֵהֶם אֶלָּא עִמָּךְ - ביאור המדרש
- נח - תרפ, א / ראש-חודש מרחשוון
- 202 שבת וראש-חודש יחד - יש בו הארה מעין לעתיד
- 204 ונראה, דענין נח והתיבה הם מענין זה
- נח - תרפא, א
- 206 הסבר למדרש שדורש נח - נִיחָא, בשמונה דברים
- נח - תרפא, ב
- 209 חטא הגזל ניתק את השפעת נח עליהם וזהו שְׁנַחְתָּם גָּזַר דִּינָם עַל הַגְּזֵל
- נח - תרפא, ג
- 211 התואר צְדִיק לנח הוא שבח וגם ברכה
- נח - תרפא, ד
- 212 המבול כמלקות, ואם כן מדוע ארבעים יום ולא ל"ט?

### פרשת לך-לך

- לך לך - תרעא, א
- אברהם כחנניה מישאל ועזריה
- 215 מסרו עצמם על קדושת ה' בלי מחשבה שינצלו
- לך לך - תרעא, ב
- 216 להבין המשל במדרש - מה טל זה פֹּרֵחַ, אִף עֲוֹנוֹתֶיךָ פֹּרְחִים
- לך לך - תרעא, ג
- 217 להבין במדרש - מה מוסיף רבי יוחנן על הכתוב בפסוק?
- לך לך - תרעא, ד
- 219 מדוע פחד אברהם, הרי ראה שה' עזר לו לנצח את המלכים
- לך לך - תרעא, ה
- 220 ביאור בדברי המדרש שאברהם חשש ובמה שענהו ה'

- 221 לך לך – תרעא, ו  
לפני הנסיונות מתחזקים ביתר תוקף
- 222 לך לך – תרעא, ז  
הסבר במדרש שריח הברית היה לה' פְּקֻטָּת סְמִים וְכַעוּלָה
- 222 לך לך – תערב, א  
המשמעות הפנימית בהזכרת אַרְצָה בציווי ה' לאברהם
- 224 ריחוק הגלות נועד להגברת התשוקה לה'
- 225 אברהם נצטווה שעבודתו תהיה שופעת חיות מעצמה
- 226 גם בשבת יש שתי בחינות בעבודת ה'
- לך לך – תערב, ב  
שמיעה, ראייה והטיית אוזן - גוף ונפש ושכל  
227 - מְאַרְצָה וּמְמַלְדָתָהּ וּמְבִיתָהּ אֲבִיךָ
- לך לך – תערב, ג  
אברהם היה שלם בגוף ונפש ושכל, ולכן זכה בהתאמה  
229 לארץ-ישראל, מילה ושבת
- 232 יש להתבונן בשינוי סדר זכיית המצוות בין אברהם לבין בניו
- לך לך – תערב, ד  
232 קדושת ישראל היא שעומדת להם נגד שעבוד המלכויות
- לך לך – תערב, ה  
234 מדוע מלכי צדק רמז על מנחות ונסכים, ולא על עיקר הקרבנות?
- לך לך – תערב, ו  
הסבר במחלוקת אם הראה הקב"ה לאברהם  
235 את עשירית האיפה בברית בין הבתרים
- 236 בנאמר לעיל יש הסבר איך לכאורה ויתר אברהם על יצחק
- לך לך – תרעג, א  
237 שתי דרגות בהתקרבות אברהם לה' ועל פי זה יישוב לדברים הרבה
- 240 התעוררות אברהם באה מצד ההיפוך

## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 17

- 244 לך לך - תרעג, ב  
מדוע אברהם נקרא אֵיתָן?
- 245 לך לך - תרעג, ג  
ההשפעה ההדדית של אברהם ולוט לפני פרידת לוט מְעֵמוּ
- 247 מדוע לא נימול אברהם לפני שנצטווה הרי קיים את מצוות התורה?
- 248 לך לך - תרעג, ד  
האם כעס ה' על אברהם על שהלך עם לוט או אדרבא?  
הסבר המחלוקת במדרש
- 250 לך לך - תרעג, ה  
הבנת הזכיה של ישראל בעבור שאמר אברהם 'אִם מְחֹוֹט וְעַד שְׂרוֹף נַעֲלִי'
- 253 לך לך - תרעג, ו  
להבין איך שייך בכלל שיאמר מלך סדום אֲנִי הַעֲשֵׂתִי אֶת אַבְרָם
- 256 לך לך - שנת תרעג, ז  
למה לא נתן ה' לאברהם בברית בין הבתרים רמז על מוספי-שבת?
- 260 לך לך - תרעד, א  
להבין את השייכות לפרשה של הכתוב בפתיחת מדרש תנחומא
- 260 לך לך - תרעד, ב  
הסבר דברי רמב"ן בטעם גלות מצרים
- 262 לך לך - תרעד, ג  
ההשפעה ההדדית של אברהם ולוט לפני פרידת לוט מְעֵמוּ
- 264 לך לך - תרעד, ד  
מדוע מלכי צדק רמז על מנחות ונסכים ולא על עיקר הקרבנות?
- 266 לך לך - תרעד, ה  
עבודת ה' בקרירות ממשיכה את עול הגלות והשעבוד
- 269 לך לך - תרעה, א  
עוד טעם למה לא גילה ה' לאברם את מטרת הילוכו  
וגם יובן מה דאמר לו מֵאֲרָצָךְ

- 273 לך לך - תרעה, ב  
מדוע משבחים את אברהם ביראת ה' ולא באהבתו
- 275 לך לך - תרעה, ג  
להבין המדרש שמלך סדום חשב להשוותו לאברהם
- 276 לך לך - תרעה, ד  
מלכי צדק הוכיח לאברהם שלמרות המלחמה  
הוא במידת החסד וזה הביאור במדרש
- 278 לך לך - תרעו, א  
שמיעה, ראייה והטיית אוזן - גוף ונפש ושכל  
- מֵאַרְצָה וּמִמְּוֹלְדָתָהּ וּמִבְּיַת אָבִיהָ - שבת
- 281 לך לך - תרעו, ב  
היתכן לומר שאברהם אבינו היה מסופק ח"ו בהעדר השגחה?
- 282 לך לך - תרעו, ג  
ביאור דברי המדרש על רפואת בבל
- 284 לך לך - תרעו, ד  
לך לך - תרי גוויי במוסר נפשו על קידוש ה' וביאור במדרש לפי זה
- 286 לך לך - תרעו, ה  
ממה פחד אברהם ומה השיבו ה' - ביאור במדרש
- 289 לך לך - תרעו, ו  
הסבר בדברי המדרש בענין 'ברית בין הבתרים'
- 291 לך לך - תרעו, ז  
להבין את דברי אברהם - לוֹ יִשְׁמְעָאֵל יַחֲיֶה לְפָנָיִךְ
- 294 לך לך - תרעו, א  
היתכן לומר שאברהם אבינו היה מסופק ח"ו בהעדר השגחה?  
שתי דרגות בעבודת ה' ובזה יישוב לדברים הרבה
- 299 לך לך - תרעו, ב  
עוד טעם למה לא גילה ה' לאברהם להיכן הוא מוליכו

## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 19

- לך לך - תרעז, ג  
299 מדוע שב אברהם אחר ברית בין הבתרים לחרן?
- לך לך - תרעז, ד  
301 להבין עניינו של לוט והמאורעות שהיו עימו
- לך לך - תרעז, ה  
303 להבין את דברי אברהם - לו! שְׁמַעְאֵל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ
- לך לך - תרעה, א  
304 היתכן לומר שאברהם אבינו היה מסופק ח"ו בהעדר השגחה?  
מֵאַרְצָה וּמִמִּלְדָּתָהּ וּמִבֵּית אָבִיךָ - שְׁמַעִי וְרְאִי וְהָטִי אָזְנְךָ  
308 - בניית שלושה מזבחות - חֲצִרֶיךָ, בֵּיתְךָ, הַיְכָלְךָ.
- 309 כן יש לומר בשבת
- 311 וכן יש לומר ב'עולם'
- לך לך - תרעה, ב  
312 מהות ברכת ה' לאברהם - וַאֲגַדְלָה שְׁמֶךָ
- לך לך - תרעה, ג  
313 לוט חטא שכשעלו ממצרים התגאה בגלל נשמת דוד שבו  
והפסיק להתבטל לאברהם
- מחמת פגם ברית שבלוט נפל לפני המלכים  
316 ואברהם בכח הקדושה התגבר עליהם ונצחם
- לך לך - תרעה, ד  
317 מדוע מלכי צדק רמז על מנחות ונסכים ולא על עיקר הקרבנות?
- לך לך - תרעט, א  
320 אורחותיו בקודש של אברהם אבינו הינחו את הילוכו בארץ
- לך לך - תרפ, א  
321 לְמַעַן יִטֵּב לִי - היתכן שיהיה אברהם מהדר אחר מתנות?  
לך לך - תרפ, ב  
322 מדוע מלכי צדק רמז על מנחות ונסכים ולא על עיקר הקרבנות?

- לך לך – תרפא, א  
 324 מדוע נמצא דָּוִד עֲבָדֵי דווקא בסדום?
- לך לך – תרפא, ב  
 326 מדוע מלכי צדק רמז על מנחות ונסכים ולא על עיקר הקרבנות?
- לך לך – תרפא, ג  
 328 הסבר בדברי מדרש תנחומא שבשכר דברי אברהם זכו ישראל למצוות ציצית וייבום
- לך לך – תרפא, ד  
 330 הסבר בדברי המדרש בענין 'ברית בין הבתרים'
- לך לך – תרפא, א  
 331 היתכן לומר שאברהם אבינו היה מסופק ח"ו בהעדר השגחה?
- לך לך – תרפא, ב  
 334 הסבר במדרש המפרט מה ארע כשמל אברהם את ילידי ביתו

### מדברי רבינו השייכים לפרשת 'לך לך'

שנאמרו בסעודות 'ברית מילה' ו'שלישי למילה' והודפסו על סדר הפרשיות

- תוספת א (לברית מילה פרשת 'לך לך' שנת תרעא)  
 336 מדוע נענש אברהם על נפילתו באונס למראה השכינה?
- תוספת ב (לברית מילה פרשת 'זארא' שנת תערב)  
 337 להתבונן שמצות מילה ניתנה לאברהם בשם אֵל שְׂדֵי

### פרשת וירא

- וירא – תרעא, א  
 339 אברהם זכה להשראת השכינה רק אחר שנימול
- 340 עיקר הזמן להתפלל הוא בשבת
- וירא – תרעא, ב  
 לָמָּה זֶה צַחֲקָה שְׂרָה?  
 341 הרי חזרה לנערותה והרי שמעה מאברהם את הנבואה

## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 21

וירא - תרעא, ג

342 אחרי שנצטווה אברהם למול איך שייך שיטול עצה על זה?

וירא - תרעא, ד

343 השקפת המלאכים על סדום הגבירה את קדושתה ואז חטאי אנשיה הביאו לחורבנה

וירא - תרעא, ה

345 בלידת יצחק הוסיפו על המאורות ללא חשש

וירא - תרעא, ו

346 עיקר נסיון העקידה היה האהבה והרצון שהיו לאברהם

וירא - תערב, א

346 בזכות המילה זכה אברהם להתגלות מיוחדת אף ללא הכנה

350 מילה ושבת הם ענין אחד וכך גם בשבת זוכים להארת אלוקות

וירא - תערב, ב

352 במילה שני עניינים כמבואר במדרש ולימדונו רבותינו שכך גם בשבת

וירא - תערב, ג

354 אחרי שנצטווה אברהם למול איך שייך שיטול עצה על זה?

וירא - תערב, ד

358 מדוע היה כמצחק בעיני חתניו? הרי ראו את כוח המלאכים במכת הסנוורים

360 מדוע נשלח מלאך של רחמים להפוך ולהחריב את סדום?

וירא - תערב, ה

361 עיקר נסיון העקידה היה האהבה והרצון שהיו לאברהם ויצחק קיים בזה כיבוד אב

וירא - תרעא, א

362 מדוע מלאכים עם תפקידים שונים נקבצו יחד אצל אברהם? ומה הצורך בכלל לבשר לשרה?

363 ב' הסברים מדוע לידת יצחק תלויה במילת אברהם

366 זכות שרה ללידת יצחק מהסעודה של הכנסת האורחים

- ענין ג' המלאכים שנקבצו לסעודה זו  
 368 בכדי שיצא יצחק משוכלל ושלם בכל המידות
- 369 בזה נבין מדוע לא די במלאך אחד בליל שבת-קודש
- וירא - תרעג, ב**
- בזה עצמו שבאו המלאכים לסדום נעשה בירור  
 370 אם יש בהם התעוררות להיטיב דרכם
- בזה נבין מדוע אחר ביאת המלאכים  
 371 נתעורר בלוט רגש טוב והכניס אורחים במסירות נפש
- 372 לכן כל איש מישראל צריך להרגיש בקדושת שבת
- וירא - תרעג, ג**
- 373 מאין יצא אברהם לדון שיש כוונה להמית צדיק עם רשע?
- וירא - תרעג, ד**
- 373 אברהם אומר וְאֶנְכִי עֶפְרָא וְאַפְרָא הַזְכִּיר רַחֲמֵי ה' וּמִלְמַד דֶּרֶךְ תְּפִילָה
- וירא - תרעג, ה**
- 374 ביאור בדרישת אברהם להצלת סדום
- וירא - תרעג, ו**
- 375 פִּי מְשֻׁחָתִים אֶנְחֶנּוּ - הרי רק מלאך אחד בא להשחית?
- וירא - תרעג, ז**
- 376 הסבר במדרש תנחומא שאברהם חטא והתחייב בקרבן עולה שהיה יצחק
- וירא - תרעג, ח**
- 377 מעלת אברהם באהבת ה' ניכרת מהרהוריו אחר העקידה
- וירא - תרעד, א**
- בזכות המילה שהיא סילוק ג' הקליפות הטמאות שמהן ג' עבירות חמורות  
 378 זכה אברהם לשלושה מלאכי עליון
- לעומת שהפך אברהם חֲשׂוֹכָא לְנִהוֹרָא כקליפת נגה שהיא מילת הלב  
 382 זכה למראה ה'
- 382 כדוגמת זכיית אברהם אנו זוכים בשבת-קודש בשלוש סעודות ובעונג שבת



## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 23

וירא - תרעה, ב

נחלקו במדרש אם מה שזכה אברהם להשתמש בחושיו במראה הנבואה  
384 הוא בשל מילת עצמו או בשל מילת עבדיו

385 זוכים לעונג שבת אמיתי כשמשליך את עניני עצמו ושמלאכתו עשויה ממש

וירא - תרעה, ג

386 יִקַּח נָא מַעַט מַיִם - מדוע קימץ אברהם במים?

וירא - תרעה, ד

387 להבין מדוע הוקשה למדרש אכילת המלאכים אצל אברהם  
ולא אכילתם אצל לוט

וירא - תרעה, ה

390 ביאור בשבח אברהם - שִׁיָּצָא מִשְׁכוֹנַת סְדוֹם לְשָׁלוֹם

וירא - תרעה, ו

391 יִקַּח נָא מַעַט מַיִם - מדוע קימץ אברהם במים?

וירא - תרעה, ז

393 משמעות המילה - מוכנות תמידית לשרת את ה' ומחזיר לנו ה' לנו גם כך

וירא - תרעה, ח

394 הסבר המדרש שזכו ישראל במן בזכות אברהם

וירא - תרעה, ט

396 המכוון במדרש שהשפעת זריזות אברהם במצוות  
הביאה להקדמת התגלות ישראל ללידת יצחק

וירא - תרעה, י

397 סדום חטאה בכפלים ולכן לקתה בכפלים - בגפרית ואש  
ע"י ה' ובית דינו ובהפיכה ע"י מלאך

וירא - תרעה, יא

399 שלושה טעמים לשם אָרֶץ הַמְרִיָּה והם מקבילים לשלושת האבות

וירא - תרעה, יב

400 הסבר נרחב במדרש הדורש על אברהם את הפסוק וַתֵּתֶן לִי מִגֵּן יִשְׁעֶךָ וכו'  
ולפי זה יישוב לקושיית ה'יפה-תואר'

- 401 ביאור דברי המדרש: וַתִּתֵּן לִי מִגֵּן יִשְׁעָךְ - זֶה אַבְרָהָם
- 403 ביאור דברי המדרש: וַיִּמְיֶנָה תְּסַעְדֵנִי - בְּכַבְשׁוֹן הָאֵשׁ, בְּרַעְבוֹן וּבְמִלְכִים
- 403 ביאור דברי המדרש: וַעֲנִיתָךְ תְּרַבֵּנִי - שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב וְהִשְׁכִּינָה עוֹמְדָת
- 404 אברהם זכה ב-מִגֵּן, סָעֵד וְעִנָּה בגלל השתדלותו בגוף, ונפש, ושכל
- 405 ג' המצוות במילה הביאו לגילוי ג' השלמויות באברהם
- וירא - תרעו, ב**
- לָמָּה זֶה צַחֲקָה שָׂרָה?
- 405 הרי חזרה לנערותה והרי שמעה מאברהם את הנבואה
- וירא - תרעו, ג**
- 408 ביאור בפסוק - כִּי יִדְעֶתְיוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצְאוּ וכו'
- וירא - תרעו, ד**
- 410 ביום השלישי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם וכו' - עניינו של השלישי כאן ובמתן-תורה
- וירא - תרעז, א**
- 411 בזכות המילה זכה אברהם להתגלות מיוחדת אף ללא הכנה
- 413 גם משה זכה לכך בנבואות התורה
- 414 לפי הנ"ל מבואר המדרש שמקשר בין מצוות מילה לקריאת-שמע
- 415 לפי הנ"ל יתפרש ענין שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם שאנו אומרים בליל-שבת
- וירא - תרעז, ב**
- בכדי למנוע את השפעת כוחות הרע
- 416 היתה פקידת שרה בדרך אגב ויצחק היה מנוע מלהוליד
- וירא - תרעז, ג**
- 418 למה לא כתיב - וירא ה' אל אברהם, כמו בכל דוכתי?
- וירא - תרעז, ד**
- 418 מה' מִצְעָדֵי גִבֹר פִּוְנָנוּ ולכן על פֶּן עֲבַרְתֶּם עַל עֲבֹדְכֶם
- וירא - תרעז, ה**
- 419 ביאור בדרישת אברהם להצלת סדום

**וירא - תרעה, א**

- 420 הסבר נרחב במדרש הדורש על אברהם את הפסוק -  
וַתֵּתֶן לִי מִגֵּן יִשְׁעָךָ וכו' -
- 420 ג' הקליפות הטמאות מושכות לג' העבירות החמורות  
כדרלעומר וחבריו נתגלגלו בארבע מלכויות
- 421 ובאחרית הימים יבואו עם כוחותיהם הטמאים  
אברהם זכה שימינו של הקב"ה יסעדנו בשלושה זמנים
- 423 מול שלושת הכוחות הרעים
- 426 לפי האמור תתיישוב נמי קושיית 'יפה-תואר'  
אברהם דחה את ג' הקליפות הטמאות
- 426 וזכה לעומתן לג' הצלות וגם למצוות מילה
- 426 בשביל כל אלה זכה לשלושת המלאכים
- 427 מעין כל אלה הוא לדורות

**וירא - תרעה, ב**

- 428 איך נעשו כל הכנות הסעודה בפחות משעה?  
ביאור מדוע המן הוא מאכל מלאכים
- 429 ולפי זה הבנה מדוע אכלו המלאכים אצל אברהם

**וירא - תרעה, ג**

- 430 להבין איך למרות שאברהם עסק בלוויית האורחים נעשה מוכן לנבואה

**וירא - תרעה, ד**

- 432 היתכן שיבקש אברהם רחמים על הסדומים שהזיקו לכל העולם?

**וירא - תרעה, ה**

- 433 בזכות מה ניצלה צוער?

**וירא - תרעה, ו**

- 434 וכי בנות לוט שוטות היו? מדוע חשבו שלוט ינצל ובית אברהם יאבד?

**וירא - תרעה, ז**

- 435 איך רצה אברהם לשחוט בראש המזבח, הרי אין זה מקום כשר לשחיטה?

**וירא – תרעט, א**

מדוע הוצרך המלאך לבשר לשרה  
436 הרי בְּשׂוֹר כבר לאברהם, והיתכן שאברהם לא הגיד לה?

**וירא – תרעט, ב**

441 מדוע באותו רגע שהיתה בידה העיסה חזר לה אַרְחַ כַּנְשִׁים?

**וירא – תרעט, ג**

442 ביאור במדרש - שאברהם רץ לקדם את ישראל  
שיהיו קדומים למלאכי השרת

**וירא – תרפ, א**

445 שלוש שאלות בענין שלושת המלאכים ושאלה אחת בענין לוט  
447 באברהם וגם ביצחק היו כלולים מידות החסד והגבורה  
447 הבנת המשמעות של חֶסֶד לְאַבְרָהָם כשיש בו גם את מידת הדין  
450 ענין מצוות מילה נסתעף מהדינים המסתעפים מ-חֶסֶד לְאַבְרָהָם  
451 יצחק אבינו מידה אחרת היתה לו

בתחילת ימות האדם יש לתפוס דרך אברהם  
452 ואחר כך יש לתפוס במידת יצחק

לפי זה יובן מדוע נשלחו מלאכי רחמים להשחית את סדום  
453 וכן מה הוצרך ה' לרדת ולראות

454 לפי זה יובן איך נהפך לוט למסור נפשו על מצוות הכנסת אורחים  
455 ומעתה יתפרש מדוע מוזכרים המלאכים בלשון רבים ובלשון יחיד

ומעתה יש לפרש מדוע לא נחשב לשתי שליחויות  
456 שזה שריפא את אברהם הלך להציל את לוט

ולפי דרכנו יובן זה שהמלאך גבריאל אַרְחַ לחברה  
457 את מיכאל ורפאל בביתו של אברהם

**וירא – תרפ, ב**

מדוע היה כְּמִצְחָק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו?  
458 הרי ראו את כוח המלאכים במכת הסנוורים

**וירא - תרפ, ג**

459 הסבר במדרש תנחומא שאברהם חטא והתחייב בקרבן עולה שהוא יצחק

**וירא - תרפא, א**

460 להתבונן מדוע אחר מילת אברהם יש מראה שכינה גדול וסעודה גדולה

תפקיד אברהם להמשיך את האלוקות למטה

461 ולכן לא נולד מהול כאדם ונח

463 ולפי דרכנו יתפרשו פתיחת דברי הזוהר הקדוש לפרשתנו

464 לפי האמור מובן מדוע מילה שהיא בכרת דוחה שבת שהיא בסקילה

אָמַר לוֹ הַקֶּבֶ"ה: שֵׁב וְאֲנִי אֶעֱמַד

464 - ללמדנו שתתגלה האלקות מטה מטה ואפילו לבלתי מוכן

465 ולפי האמור יתיישבו הקושיות שבתחילת הדברים

**וירא - תרפא, ב**

466 להבין במדרש - מה ההפרש בין רְצוֹת ובין רְצוֹא?

**וירא - תרפא, ג**

467 במה חטא אברהם כשחשש שקבל את שכרו בהצלתו?

**וירא - תרפג, א**

469 להבין מדוע רק את המים לא הביא אברהם בעצמו?

**וירא - תרפג, ב**

472 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אֲבִרְהָם וכו' - מדוע דווקא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי?

### מדברי רבינו השייכים לפרשת 'וירא'

שנאמרו בסעודות 'ברית מילה' ו'שלישי למילה' והודפסו על סדר הפרשיות

**תוספת א** (לשלישי למילה, פרשת לך לך שנת תרעא)

474 במצוות מילה שני מיני תועלת וכנגדם ב' דעות במדרש

**תוספת ב** (לשלישי למילה, פרשת לך לך שנת תרעא)

474 מדוע באותו רגע שהיתה בידה העיסה חזר לה אַרְחַ כַּנְשִׁים?

- 475 **תוספת ג** (שלישי למילה, פרשת לך לך שנת תרע"א)  
 אַבְרָהָם יוֹשֵׁב עַל פְּתַח גְּיְהֵנָם וּמְצִיל - את מי? ובמה?
- 476 **תוספת ד** (שלישי למילה של בני נפתלי צבי הירש נ"י, פרשת וישב שנת תרע"א)  
 להבין את רש"י שמקשר בין ישיבת אברהם אחר מילתו  
 להא שהדיינים יושבים וה' ניצב בדין
- 479 **תוספת ה** (שלישי למילה של בני נפתלי צבי הירש נ"י, פרשת וישב שנת תרע"א)  
 להבין את המדרש שמקשר בין ישיבת אברהם אחר מילתו  
 להא שישראל קורין את שמע
- 480 **תוספת ו** (שלישי למילה של בני נפתלי צבי הירש נ"י פרשת וישב שנת תרע"א)  
 משלוש הסאים הוצאו שלושה עשרונים לשלושת המלאכים
- 481 **תוספת ז** (שלישי למילה של בני נפתלי צבי הירש נ"י פרשת וישב שנת תרע"א)  
 מדוע סעודת 'שלישי למילה' גדולה מסעודת הברית עצמה
- 482 **תוספת ח** (לברית מילה של בני שמחה בונם נ"י פרשת כי-תבא שנת תרע"א)  
 קיום מצוות מילה למטה מעוררת זכות אברהם  
 שגם מידת הדין תסכים למידת החסד
- 484 **תוספת ט** (שלישי למילה של בני שמחה בונם נ"י פרשת כי-תבא שנת תרע"א)  
 במילת אברהם הסתלק אוטם מהעולם וזה הביא לגרים
- 485 **תוספת י** (שלישי למילה של בני שמחה בונם נ"י פרשת כי-תבא שנת תרע"א)  
 'שלישי למילה' כנגד ברית הלשון ולכן האכילם ג' לשונות

### פרשת חיי שרה

- 487 **חיי שרה - תרע"א, א**  
 שרה מתה כי חשבה את אברהם לטועה
- 487 **חיי שרה - תרע"א, ב**  
 לפי השלכת המניעות באים לקדושה  
 ולכן מובן השבח לשרה ולכן בשבת השמירה מביאה לזכירה
- 490 **חיי שרה - תרע"א, ג**  
 הסבר בתנחומא המקשר בין תפילה לזקנה

## שם משמאל ♦ תורה - בראשית א' ♦ 29

- 490 **חיי שרה - תרעא, ד**  
יצחק וישמעאל = קין והבל = צמר ופשתים
- 491 **חיי שרה - תרעא, ה**  
מדוע מוזכר בשליחות אליעזר טו פעמים גמל?
- 492 **חיי שרה - תרעא, ו**  
הסבר במדרש פלאי על תשובת אליעזר - מַה' יֵצֵא הַדָּבָר
- 494 **חיי שרה - תרעא, ו**  
הניסים באוהל שרה הם כניסים במשכן ה'
- 495 **חיי שרה - תערב, א**  
אברהם ושרה - מי חשוב יותר?
- 497  
מדוע לא נשתלח דניאל לישראל באף נבואה?
- 499  
אברהם לא היה נביא כי עיקר גדולתו במעלת השכל  
אך שרה שגדולתה בקדושת הגוף כן זכתה להינבא  
לפי התנחומא שאת אֵשֶׁת חַיִל אמר אברהם כהספד לשרה
- 499  
יובנו טעמי המקרא במלים וַתַּעַשׂ בְּחַפְזָא כְּפִיָּהּ
- 500  
הסבר בדברי התנחומא שדורש על שרה - זָמְמָה וְנִטְלָה שְׂדֵה הַמִּכְפֵּלָה
- 501 **חיי שרה - תערב, ב**  
מדוע הוצרך אליעזר לבקש חסד מבתואל ולבן  
שישתדכו עם משפחת אברהם החשובה
- 503  
מדוע בכל הפרשה לא נזכר אליעזר בשמו
- 505  
מדוע מקדימה התורה שאַבְרָהָם זָקֵן?
- 505 **חיי שרה - תערב, ג**  
בעת ביקור אליעזר, לבן עדיין אינו מבקש לַעֲקֹר אֶת־הַכֹּל
- 506 **חיי שרה - תערב, ד**  
בשבת אנו זוכים לדוגמת ג' הניסים שהיו באוהל שרה
- 508 **חיי שרה - תרעא, א**  
משמעות התמימות של שרה, אברהם ונח

- 511 האישה הזוכה לעונג שבת הוא תמים הכולל הכל  
**חיי שרה – תרעה, ב**
- 512 כל שטרחתו בתורה, אינו צריך עוד לשום זיכור ומירוק אחר  
**חיי שרה – תרעה, ג**
- 516 המשמעות הפנימית במתנות אליעזר לרבקה  
**חיי שרה – תרעה, ד**
- 519 מדוע בתחילה הסכימו להליכת רבקה ולבסוף התנגדו  
**חיי שרה – תרעה, א**
- 520 מהות מערת המכפלה ושורה לחבר מלמטה למעלה  
 ובזה יובן המדרש שזממה את שדה המכפלה  
**חיי שרה – תרעה, ב**
- 525 מהותו וצורתו של אברהם היא היותו איש החסד  
**חיי שרה – תרעה, ג**
- 525 שליחת אליעזר ע"י אברהם להבאת רבקה - ככהן המטהר מצורע  
**חיי שרה – תרעה, ד**
- 530 עוד הסבר פנימי למתנות אליעזר  
**חיי שרה – תרעה, ה**
- 531 מדוע גמליו של אברהם היו יוצאים זמומין מפני הגזל?  
 וכי נחות אברהם אבינו מרבי פנחס בן יאיר?  
**חיי שרה – תרעה, ו**
- 533 ביאור במדרש תנחומא שאברהם מחשיב תהילה לה' את הוספת צאצאיו  
**חיי שרה – תרעה, א**
- 534 הסבר במדרש שיו"ד ה' ימי תמימם וכו' מתייחס לשרה  
**חיי שרה – תרעה, ב**
- 536 הסבר פנימי בדברי המדרש שאברהם בא מקבורתו של תרח ומהר המורה  
**חיי שרה – תרעה, ג**
- 538 מדוע הוצרך אליעזר לבקש חסד מבתואל ולבן  
 שישתדכו עם משפחת אברהם החשובה



**חיי שרה - תרעו, א**

- 541 הסבר במדרש שיודע ה' ימי תמימם וכו' מתייחס לשרה  
 542 בשבת, מחמת סילוק תערובת הרע, ישראל נרצים לפני ה'  
 543 ובזה, יש לפרש אמירתנו למלאכים - צאתכם לשלום  
 544 בזה נבין מדוע מוערכת שרה על יופיה והרי הכל הליפי  
 545 בזה נבין את הדרשה הזוהה גם באברהם

**חיי שרה - תרעו, א**

- 547 מדוע זכה אליעזר לקפיצת הארץ?

**חיי שרה - תרעו, ב**

- 549 להבין מדוע פרשה של אליעזר כפולה בתורה  
 והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה

**חיי שרה - תרעו, ג**

- 551 הסבר פנימי למדרש שבתואל היה בועל את כל הבתולות

**חיי שרה - תרעו, ד**

- 552 מדוע בתחילה הסכימו להליכת רבקה ולבסוף התנגדו

**חיי שרה - תרעו, א**

- 553 להבין את דברי הזוהר על מעלת שרה  
 555 לפי דברינו מוסבר הספד אברהם לשרה דאיתא בתנחומא

**חיי שרה - תרעו, ב**

- 558 להבין מדוע רבקה אמנו גדלה בבית בתואל ולבן

**חיי שרה - תרעה, א**

- 558 להבין מדוע המערה נקנתה תוך קשיים גדולים  
 ומדוע אין בהתעקשות אברהם לקנותה איסור לא תקמד

**חיי שרה - תרעה, ב**

- 563 מדוע הוצרך אליעזר להתחנן שיתרצו בתואל ולבן  
 להשתדך עם משפחת אברהם החשובה

חיי שרה – תרעה, ג

להבין את דברי המדרש על אליעזר -

567 עַל יְדֵי שְׁשֵׁרֶת אוֹתוֹ צָדִיק בְּאִמוּנָה, יֵצֵא מְכַלָּל אָרוּר לְכָלֵּל בְּרוּךְ

חיי שרה – תרעה, ג

569 תפילת אליעזר היתה ללא חיבור לה'

חיי שרה – תרעה, ד

570 עיון בדברי אליעזר מיישב את קושיות תוס' על רש"י בקידושין

חיי שרה – תרעט, א

573 משמעות התמימות של שרה

576 משמעות השביתה בשבת - שביתה מעצמותו, להיות נמסר לרצון ה'

חיי שרה – תרפ, א

577 הסבר נרחב במדרש שימי שרה ואברהם הם יְמֵי תְמִימָם

580 לפי דרכנו יש לבאר ענין מערת המכפלה

582 דברי התנחומא ששרה זְמָמָה וְנִטְלָה שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה מתבארים בזה

582 ונראה שדוגמא לכל זה הוא שבת

חיי שרה – תרפ, ב

584 משמעות פנימית בדברי המדרש - עֶפְרָן כְּתִיב חֶסֶד וְא"ו

חיי שרה – תרפ, ג

586 במה זכה לבן שדברי תורה נאמרו על ידו?

חיי שרה – תרפא, א

בהבנת מהות מערת המכפלה יתבאר התנחומא

587 ששרה זְמָמָה וְנִטְלָה שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה

לפי האמור מובן מדוע היתה המערה בתחילה ביד עפרון

589 ומתבארים דברי המדרש בזה